

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 928/2025
02.12.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирољуба Томића, председника већа, Татјане Вуковић, Слободана Велисављевића, Александра Степановића и Дијане Јанковић, чланова већа, са саветником Маријом Рибарић, записничарем, у кривичном предмету малолетног АА, због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 4. у вези става 1. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости бранилаца малолетног, адвоката Душанке Тимотић и адвоката Александра Зарића, поднетом против правноснажних решења Вишег суда у Сремској Митровици Км-30/24 од 13.02.2025. године и Апелационог суда у Новом Саду Кжм1 36/25 од 15.04.2025. године, у седници већа одржаној дана 02.12.2025. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости бранилаца малолетног АА, адвоката Душанке Тимотић и адвоката Александра Зарића, поднет против правноснажних решења Вишег суда у Сремској Митровици Км-30/24 од 13.02.2025. године и Апелационог суда у Новом Саду Кжм1 36/25 од 15.04.2025. године у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 4), члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) и 2) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу поднети захтев за заштиту законитости **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Решењем Вишег суда у Сремској Митровици Км-30/24 од 13.02.2025. године, према малолетном АА изречена је васпитна заводска мера упућивање у васпитно-поправни дом, која мера може трајати најмање шест месеци, а највише четири године, с тим да суд сваких шест месеци разматра да ли постоје основи за обуставу извршења мере или за њену замену другом васпитном мером, а време које је малолетни АА провео у притвору, од 11.09.2024. године па надаље, урачунава се у време које ће провести у васпитно-поправном дому. Истим решењем према малолетном изречена је мера безбедности одузимање предмета ближе наведених у изреци решења, а трошкови кривичног поступка одређено је да падају на терет буџетских средстава суда.

Решењем Апелационог суда у Новом Саду Кжм1 36/25 од 15.04.2025. године одбијена је као неоснована жалба браниоца малолетног АА и решење Вишег суда у Сремској Митровици Км-30/24 од 13.02.2025. године је потврђено.

Против наведених правноснажних решења захтев за заштиту законитости благовремено су поднели браниоци малолетног, адвокат Душанка Тимотић и адвокат Александар Зарић, због повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1), члана 438. став 1. тачка 4), члана 439. тачка 1) и 2) Законика о кривичном поступку, са предлогом да Врховни суд поднети захтев за заштиту законитости бранилаца малолетног усвоји и да побијана решења преиначи, тако да обустави поступак према малолетном АА или да побијана решења укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП), па је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и бранилаца, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажна решења против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те након оцене навода изнетих у захтеву нашао:

Захтев за заштиту законитости бранилаца малолетног је неоснован у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 4), члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, док је у преосталом делу недозвољен.

Браниоци у поднетом захтеву за заштиту законитости наводе да су нижестепене одлуке донете уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, односно да се исте заснивају на незаконитом доказу, а као незаконит доказ најпре означавају потврду о привремено одузетим предметима КУ бр. 25191/24 од 30.04.2024. године, коју није потписао малолетни АА, нити су исту потписали законска заступница малолетног АА, мајка ББ, представник органа старатељства, представник установе у коју је малолетник био смештен, као ни бранилац малолетног.

Овако изнети наводи захтева за заштиту законитости су по оцени Врховног суда неосновани, а како су исти истицани и у жалби браниоца малолетника поднетој против првостепеног решења и као такви већ били предмет разматрања Апелационог суда у Новом Саду, који је исте оценио неоснованим и на страни 2. пасус 7. и страни 3. пасус 1. образложења решења дао довољне и јасне разлоге, то исте разлоге и Врховни суд прихвата као правилне и у смислу члана 491. став 2. ЗКП на дате разлоге и упућује.

Указујући да је побијаним решењима учињена повреда закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, браниоци наводе да су докази на којима се ова решења заснивају незаконити и то записник о вештачењу 03.6.5.6.1 број 234-6-2708/2024 од 10.05.2024. године и записник о вештачењу 03.6.5.6.1 број 243-6-2706/2024 од 10.05.2024. године, а чија се незаконост, по наводима бранилаца, огледа у чињеници да су настали на основу незаконито прибављеног доказа-потврде о привремено одузетим предметима ПС Палилула КУ бр. 25191/2024, као „плод отровног дрвета“, при чему су вештачења обављена без наредбе тужиоца, а нема доказа да је тужилац дао усмену наредбу за вештачење, нити да је ову доказну радњу поверио полицији.

Овакви наводи бранилаца малолетног оцењени су као неосновани. Наиме, из списка предмета произлази да су потврде о привремено одузетим предметима, у којима су описани предмети који су одузети од малолетног АА, законито сачињене у смислу напред изнетих разлога, а на основу истих сачињен је налаз и мишљење вештака. Имајући у виду да у кривичној пријави стоји да је „дана 29.04.2024. године о наведеном консултован је дежурни тужилац ВЈТ Одељења за малолетнике у Београду, Ивана Јовановић, која се изјаснила да се наведени предмети пошаљу на вештачење...“, то је јавни тужилац дао усмену наредбу, па су супротни наводи бранилаца да је вештачење обављено без наредбе тужиоца и да се ради о доказу који је плод отровног дрвета, од стране Врховног суда оцењени као неосновани.

Браниоци даље у поднетом захтеву за заштиту законитости наводе да је повреда закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП учињена и на тај начин што се побијана решења заснивају на записницима о испитивању сведока ВВ, ГГ и малолетног ДД, који су, супротно одредби члана 49. Закона о малолетним учиницима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица (ЗМ), којом је прописано да малолетник мора имати браниоца приликом првог саслушања и током читавог поступка, у припремном поступку испитани без присуства браниоца малолетног АА, тако да такви записници, по наводима бранилаца, представљају незаконите доказе и исти се нису могли користити у поступку.

Одредбом члана 300. став 1. ЗКП прописано је да је јавни тужилац дужан да браниоцу окривљеног упутити позив да присуствује саслушању осумњиченог, односно да осумњиченом и његовом браниоцу упутити позив, а оштећеног обавести о времену и месту испитивања сведока или вештака. Ставом 6. истог члана прописано је да ако позив осумњиченом и његовом браниоцу није достављен у складу са одредбама овог законика, односно ако се истрага води против непознатог учиниоца, јавни тужилац може предузети испитивање сведока или вештака само по претходном одобрењу судије за претходни поступак.

Из списка предмета – записника о испитивању сведока 31.10.2024. године произлази да су испитани сведоци ВВ, ГГ и ДД, да је ово испитивање обављено у временском континуитету и да је на првом записнику о испитивању сведока ДД констатовано да „по позиву суда није приступила бранилац по пуномоћју адвокат Тимотић Душанка из ..., достава позива уредна“, па је по налажењу Врховног суда суд у свему поступио сходно одредби члана 300. став 1. ЗКП, а супротни наводи бранилаца оцењени су као неосновани.

Браниоци у поднетом захтеву за заштиту законитости даље наводе да је побијаним решењима учињена повреда закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП на штету малолетног АА, јер је решење Вишег суда у Сремској Митровици Км 30/24 од 13.02.2025. године, којим је према малолетнику изречена васпитна заводска мера упућивање у васпитно-поправни дом, донело веће у саставу судије Наде Јанковић, председника већа (која је према малолетнику продужавала притвор у три наврата, а укупно током поступка иста судија је као председник већа донела одлуку о продужењу притвора према малолетнику чак пет пута) и судија поротника Милене Лукић и Мирјане Косановић, као чланова већа, које су учествовале укупно шест пута у доношењу одлуке о продужењу притвора према овом малолетнику. Како је на овај начин непристрасност судије председника већа и судија поротника доведена у питање

то их је, по наводима бранилаца, требало изузети из мериторног одлучивања, јер су више пута изражавали свој став о основаности притвора те су ове судије стекле предубеђења о постојању кривице малолетног АА.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца се по оцени Врховног суда не могу прихватити као основани.

Наиме, одредбом члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП прописано је да ова битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је на главном претресу учествовао судија или судија поротник који се морао изузети. Одредбом члана 37. став 1. ЗКП прописани су разлози за обавезно изузеће судије, који не обухватају процесну улогу судије наведену у захтеву за заштиту законитости као разлог за његово обавезно изузеће. Међутим, у појединим ситуацијама вишеструких процесних улога судије може се појавити сумња у непристрасност судије, која је таквог квалитета да захтева његово изузеће од судијске дужности приликом доношења одлуке о кривици окривљеног за извршено кривично дело, што значи да постојање наведене битне повреде одредаба кривичног поступка у сваком конкретном случају представља фактичко питање.

Када је у питању учествовање судије у доношењу одлуке о притвору ради се о оцени тзв. функционалне непристрасности о чему постоји богата судска пракса Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Супротно наводима захтева да је код судије и судије поротника, који су одлучивали у кривичном поступку о притвору против малолетног АА, а затим и у поступку у коме су донели одлуку – изrekli васпитно заводску меру упућивање у васпитно-поправни дом, због чега су требали да буду изузети од судијске дужности приликом доношења те мериторне одлуке о кривици у истом поступку, по налажењу овог суда, не може се прихватити став да свако одлучивање судије о притвору према окривљеном нужно нарушава претпоставку непристрасности тог судије приликом мериторног одлучивања о кривици истог окривљеног. То произилази и из праксе Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

У предмету Драгојевић против Хрватске, представка број 68955/11, Европски суд за људска права је нашао да није дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције у погледу мањка непристрасности судије у случају када је пре почетка главног претреса четири пута од стране ванпретресног већа продужен притвор окривљеном, при чему је члан тог већа у сва четири случаја био судија који је касније као председник већа учествовао у доношењу првостепене пресуде према истом окривљеном, иако је и према Законнику о казненом поступку Републике Хрватске један од услова за одлучивање о притвору, постојање основане сумње о извршењу кривичног дела од стране окривљеног. У наведеној одлуци Европски суд истиче да питања на која судија мора одговорити при доношењу одлуке о притвору нису иста као она питања која су одлучујућа за његову правноснажну пресуду. Приликом одлучивања о притвору и доношења других предпретресних одлука те врсте, судија по кратком поступку оцењује доступне податке како би утврдио постоји ли основ за сумњу против оптуженог за извршење кривичног дела, док приликом доношења одлуке на крају суђења мора проценити јесу ли докази који су изнесени и о којима се расправљало пред судом довољни да би оптуженог суд огласио кривим. Сумња и формално

проглашење кривице не могу се третирати као да су истоветни (*Jasinski protiv Poljske, br.30865/96, stav 55, 20.decembra 2005. godine*).

По ставу Европског суда за људска права, оцена постојања законских услова за одређивање и продужење притвора која укључује и оцену постојања „основане сумње“ о извршењу кривичног дела од стране окривљеног, не може представљати формирање става судије о кривици тог истог окривљеног или казни коју му треба одредити, односно „предубеђење“ судије, како то у захтеву тврди бранилац окривљеног, а које доводи у сумњу њену непристрасност.

Према пракси Европског суда за људска права, не може се сматрати да сама чињеница што је судија у кривичном поступку доносио одлуке и пре суђења у поједином предмету, укључујући одлуке везане уз притвор, оправдава страх да није непристрасан, оно што је важно су опсег и природа тих одлука (*Fey protiv Austrije, stav 30, Sainte – Marie protiv Francuske, stav 32, Nortier protiv Holandije, stav 33*). Када одлуке о продужењу притвора захтевају „врло висок степен јасноће“ у погледу кривице окривљеног, Европски суд за људска права је нашао како може изгледати да је непристрасност поступајућих судија подложна сумњи те да се бојазан подносиоца захтева у том погледу може сматрати објективно оправданом (*Hauschildt protiv Danske, stav 49-52*).

Из наведеног произилази да, по правилу, учествовање судије у доношењу одлуке о притвору према окривљеном у истом предмету не представља разлог за његово изузеће приликом одлучивања о кривици у односу на истог окривљеног, већ постојање предубеђења као разлога за његово изузеће зависи од тога да ли је приликом одлучивања о притвору заузео јасан став о кривици окривљеног или није, дакле, ради се о фактичком питању у сваком конкретном случају.

Примењујући наведено на конкретан случај, Врховни суд налази да сама чињеница да је судија Нада Јанковић, као председник већа и судије поротници Милена Лукић и Мирјана Косановић, учествовале у већу које је донело првостепено решење којим је малолетном изречена васпитно-заводска мера упућивања у васпитно-поправни дом, учествовали раније у доношењу одлука о продужењу притвора, не доводи у питање претпоставку непристрасности ове судије и судија потника код олучивања о кривици малолетног, посебно имајући у виду да су се побијаним решењима, где су одлучивали о притвору, испитивали постојање основа сумње да је окривљени извршио кривично дело, на који начин нису изразили висок степен јасноће у погледу кривице малолетног и тиме се не доводи у питање претпостака непристрасности ових лица код одлучивања о кривици малолетног, због чега се оцењују као неосновани наводи захтева бранилаца окривљеног којима се указује на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП.

Указујући на ову повреду закона браниоци наводе да је решење другостепеног суда, којим је одбијена жалба бранилаца малолетног АА изјављена против решења којим је изречена васпитна мера, донето у већу састављеном од судија Милорада Дедића, председник већа, и судија Татјане Шуњке и мр Дарка Тадића, чланова већа, које је у истом саставу одлучивало о жалби на решење о продужењу притвора према малолетном, на који начин су изразили став да основаност продужења притвора према малолетнику оправдава чињенице наведене у образложењу решења и судско веће је по

наводима бранилаца, као и судија Татјана Шуњка сваки пут оправдану сумњу описивали на релативно детаљан начин, а који облик сумње је већи од постојања основане сумње, чије је постојање неопходно приликом одлучивања о притвору.

Овакви наводи од стране Врховног суда су, такође, оцењени као неосновани, с обзиром да из списка предмета произилази да је судија Милорад Дедић учествовао у већу које је одлучивало о жалби на продужење притвора 03.12.2024. године и 28.02.2025. године, а да је судија Татјана Шуњка учествовала 22.01.2025. године, којом приликом су у тим решењима констатовали само постојање основане сумње, чиме се не указује да су изразили висок степен јасноће у погледу кривице окривљеног и тиме се не доводи у питање претпоставка непристрасности ових судија код одлучивања о кривици окривљеног, конкретно код доношења другостепене одлуке Апелационог суда у Новом Саду Кжм1 36/25 од 15.04.2025. године, због чега се оцењују као неосновани наводи захтева бранилаца којима се указује на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП.

Даље, указујући у поднетом захтеву на учињену повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, браниоци наводе да је побиијаним решењима суд учинио повреду закона, јер дело насилничко понашање из члана 344. став 2. у вези став 1. КЗ за које се малолетник гонио, није кривично дело, имајући у виду опис овог кривичног дела, а да ни једна од радњи извршења коју је он предузео, не потпада под ово дело и изостала је и последица у виду значајнијег угрожавања спокојства грађана или тежег ремећења јавног реда и мира, јер догађају осим малолетног ДД и малолетног АА нико други није присуствовао, па није ни било лица чије би спокојство значајно било угрожено, нити је дошло до ремећења јавног реда и мира.

Овакви наводи од стране Врховног суда оцењени су као неосновани, а како је на исту повреду закона одбрана указивала и у жалби изјављеној против првостепене одлуке, и исти су били предмет оцене Апелационог суда у Новом Саду који је исте оценио неоснованим и на страни 3. пасус 4. и страни 4. пасус 1. образложења пресуде дао довољне и јасне разлоге које и Врховни суд прихвата као правилне и у смислу члана 491. став 2. ЗКП на исте разлоге упућује.

Поред тога, по наводима бранилаца напред означена повреда закона је учињена и у односу на кривично дело угрожавање сигурности из члана 138. став 2. у вези става 1. КЗ, с обзиром да нема елемената овог кривичног дела. Наиме, по ставу одбране, постојање овог кривичног дела подразумева да је малолетник дело угрожавање сигурности извршио према више лица истовремено, а из оптужног предлога произлази да се ради о два временски удаљена догађаја и да је у односу на кривично дело, које је извршио према оштећеној ТЂ, осим што у његовим радњама нема елемента овог кривичног дела, изостала и последица овог кривичног дела. По наводима браниоца у конкретном случају реч је евентуално о кривичном делу увреда из члана 170. ЗКП или дисциплинској одговорности малолетника чиме указује фактички на учињену повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца не могу се прихватити као основани из следећих разлога:

Одредбом члана 138. став 1. Кривичног законика прописано је да кривично дело угрожавање сигурности чини онај ко угрози сигурност неког лица претњом да ће напасти на живот или тело тог лица или њему блиског лица, док је у ставу 2. прописано да ко дело из става 1. овог члана учини према више лица или ако је дело изазвало узнемиреност грађана или друге тешке последице, учинилац ће се казнити затвором од три месеца до три године. Дакле, радња извршења основног облика кривичног дела састоји се у употреби претње да ће се напасти на живот или тело неког лица или њему блиског лица, чиме се угрожава сигурност пасивног субјекта који се манифестује у његовом осећају несигурности.

Имајући у виду законски опис бића кривичног дела угрожавање сигурности, по налажењу овог суда, из првостепеног решења у коме су описане радње малолетног учиниоца и наведено је да је малолетни АА бацио послужавник са храном, упутио оштећеној ББ пуно погрдних и вулгарних речи које је понављао, при чему иста није ништа одговорила, да би на крају узео две вегете и бацио на храну која је била спремна за децу, те је и по оштећеној просуо вегету, па јој је упутио претње да неће жива изаћи из завода, услед чега је сведок навео да се јако бојала да иде кући, јер улица у којој се налази завод је слепа и увучена, па се уплашила јер је исти беснео, па се сведок оштећена осећала угрожено на радном месту, због чега се и одлучила да позове полицију, произлазе сви елементи кривичног дела из члана 138. став 2. у вези става 1. КЗ, па су стога по налажењу Врховног суда супротни наводи бранилаца којима се указује на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП неосновани. Самим тим оцењени су као неосновани од стране овога суда и наводи да је евентуално у конкретном случају реч о кривичном делу увреде из члана 170. ЗКП и дисциплинској одговорности малолетника.

Браниоци у поднетом захтеву за заштиту законитости наводе да је у побијаним решењима учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, наводећи да се малолетном ставља ставља на терет кривичног дело из члана 246. став 4. у вези става 1. КЗ, иако није доказано у поступку да је предметна дрога његова, а сам малолетни АА је рекао да дрога није његова, да није знао да се иста налази у торбици коју му је познаник вратио непосредно пре него што се појавила полиција, те да самим тим он није држао ради продаје дрогу, није био свестан да се у торбици налази дрога, нити је имао умишљај да исту држи ради продаје, а којим наводима браниоци суштински указују на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање у побијаним одлукама и учињену повреду закона из члана 440. ЗКП.

У поднетом захтеву браниоци наводе да побијана решења не садрже разлоге на околност да је малолетни АА био свестан да опојну дрогу продаје малолетном лицу, да не постоји ни један доказ изведен о томе, а којим наводима суштински указује да је побијаним решењима учињена повреда закона из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП.

Браниоци малолетника у захтеву указују да је повреда закона из члана 439. тачка 1) ЗКП учињена и у односу на кривично дело лака телесна повреда из члана 122. став 2. КЗ, а која повреда представља законом прописан разлог за подношење овог ванредног правног лека. Међутим, приликом образлагања овако истакнуте повреде, браниоци наводе да се конкретни догађај одиграо тако што је малолетни АА сину оштећене опсовао мајку, ошамарио га и ударио у пределу бутине, а након тога ушао у угоститељски објекат, да је оштећена ушла за њим и одмах насрнула на малолетног

АА, који се од ње склањао и бранио, али да га је мајка оштећеног у једном тренутку тако јако стегла за врат да је почео да губи свест и пао и у том тренутку спонтано и без намере да је повреди флашом од пића коју је претходно пио ударио оштећену, којим наводима полемише са изведеним доказима и на основу сопствене оцене доказа извлачи закључак о непостојању овог кривичног дела, чиме суштински указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање и повреду закона из члана 440. ЗКП.

Осим тога, у поднетом захтеву иако је означена повреда закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, браниоци суштински оспоравају чињеницу да ли је потврду о привремено одузетим предметима КУ бр. 25191/24 од 30.04.2024. године, заиста потписао дежурни васпитач, с обзиром да је потпис нечитљив, а исти није саслушан као сведок у поступку, тако да није утврђена чињеница да ли је заиста ово лице запослено као васпитач у установи „Васа Стајић“, и да ли је предметног дана био дежурни васпитач у дому, нити да ли је био присутан у ПС Палилула 30.04.2024. године и спорну потврду потписао, којим наводима браниоци суштински оспоравају чињеницу да потпис који се налази на потврди припада овом лицу, који је васпитач у дому „Васа Стајић“, те указују на повреду закона из члана 440.

Како одредбом члана 485. став 4. ЗКП којом су прописани разлози због којих окривљени, односно његов бранилац, сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека због повреде закона из члана 438. став 2. тачка 2) и члана 440. ЗКП, то је Врховни суд захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног у овим деловима оценио као недозвољен.

Из напред изнетих разлога, Врховни суд је у смислу одредбе члана 491. и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар – саветник
Марија Рибарић, с.р.**

**Председник већа – судија
Мирољуб Томић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**